

tua quouis theologo prudentior iam propemodum est absoluta. Beatus Rhena(nus) eam sub incude aliquamdiu remoratus est cum suo Gryllo a se Latinitati donato quem adicere cupit. Schurerius Enchiridion denuo impressit.

Mirum quod pene exciderat, quam theologi theologice, id est arroganter, tuas annotationes, imo illustrationes, iudicarunt. Sed iam nunc omnis vis veteris maledicentiae emarcuit atque fumus gloriae feliciter discussus est. Non solum eloquentiam tibi, quam ipsi nunquam attigerunt, tribuunt, sed theologiam quoque, cuius verius sunt simulatores quam possessores. Vale mea vita, Erasme eloquentissime, et me vt tuum clientem amplectere. Anglum tuum meis verbis saluta.

Frobenius rogat te plurimum, si quid habeas quod vel a te castigatum vel de nouo compositum sit, vt sibi mittas; et diligenti opera et pecuniis gratiam referet.

467,⁸474,₄₈₁ TO THOMAS MORE.

Farrago p. 182.

Antwerp.

F. p. 321: HN: Lond. vii. 13: LB. 218.

2 October 1516.

ERASMVS ROT. MORO SVO S. D.

IAM ad iter accincto binae simul mihi redditae sunt literae, neque puer vllus neque mercator nos visit. Maruffi syngrapham exhibui Gaspari; ea iubet dari ducatos largos iusti ponderis aut valorem—agnoscis non castrense sed mercuriale verbum. Rogauis quis esset valor. Respondit stuferos 37 cum dimidiato. 'At mihi' inquam 'valor nihil aliud significare potest quam publicam Principis aestimationem.' 'At nos' inquit 'hunc habemus morem.' 'At ista' inquam 'ratione nos fallimur, qui vestrum morem diuinare non possumus ex

473. 21. Latinitati MS.: cf. Ep. 291. 39, vbi perperam mutauit. 26. nuquam MS. 474. 4. agnoscis . . . verbum add. F. 5. stuferos F: Floren. E.

473. 21. Gryllo] Cf. Ep. 328. 49 n.

Latinitati] The dative, though not so common as the ablative, is regularly found; e.g. in a letter of Boniface Amerbach (Basle MS. D. IV. 18. 336 v°), 'Luciani dialogis a me Latine colonie donatis.'

22. Enchiridion] The edition of June 1516; see Ep. 93 introd.

30. Frobenius] Cf. Ep. 469. 17 n.

474. 1. binae] Epp. 467, 8.

2. mercator] Cf. l. 19 n.

3. Gaspari] Possibly Halmal, of Ep. 570. 2; who was an intimate friend of Gilles. Though not himself a money-changer, he might as an official be competent to advise on such a question.

5. stuferos] The reading of E must have arisen out of a confusion between the abbreviations ft. and fl. Erasmus' calculation in l. 10, if not merely a hasty exaggeration, implies that he was expecting to exchange his ducats for 40 $\frac{1}{2}$ stuferos each; a rate which may well have been above the market price: for in an ordinance of Charles v dated 15 Aug. 1521, when prices had somewhat advanced, the ducat was fixed at 40 stuferos; the florin having risen to 21 (instead of as at this time 20), and the noble remaining at 60. See L. Deschamps de Pas, *Histoire monétaire des comtes de Flandre de la maison d'Autriche*, in *Revue belge de numismatique*, 1876, p. 82.

syngrapha'. Recepti syngrapham meam. Admonebis igitur hominem
 10 non esse mihi consilii quindecim florenos perdere in sexaginta nobi-
 libus. Rogabis Archiepiscopum vt pecuniam tibi tradat; tu colloca-
 bis apud Germanos Sterlingenses, et scriptum huc mittes quo hic reci-
 piam: nisi erit per quem huc mittas rectius. Exhausti loculos omneis
 15 florenos. Iam periculum est ne bene vestitus fame moriar. Si Tun-
 stallus hic hyemat, illi me adiungam; nam id impensissime cupit.
 Stolidissimus ille N. egregias tragoedias mihi excitauit Louanii, etiam
 post iunctas dextras; de quo breui scribam copiosius.

Adiit, haec cum scriberem, Petrum Aegidium hospes Anglorum,
 20 offerens precia librorum; caeterum de nostra pecunia nullum verbum.
 De Vrseuico fac instes. Hieronymus intra biduum aderit cum in-
 genti sarcina literarum ad me. Vbi accepero, faciam te certiozem, si
 quid erit quod te scire oporteat. De insula deque caeteris curabuntur
 omnia. Haec scripsi inter componendum sarcinas, mox equum con-
 25 scensurus. Bene vale, charissime More, cum tuis omnibus.

Antuuerpiae. Postridie Cal. Octobr. ANNO M.D.XVI.

Curauit vt Cantuariensis, Coletus, Roffensis, Vrseuicus et tu, si vis,
 inter primos accipiatis Hieronymi volumina. Rursum vale.

P. Aegidius plane te deamat. Nobiscum assidue viuus. Mire fauet
 30 tuae Nusquamae teque valde salutatur cum tuis omnibus.

475₄₇₈ TO ANDREW AMMONIUS.

Farrago p. 224.

Brussels.

F. p. 353: HN: Lond. viii. 30: LB. 160.

6 October (1516).

[1516, because of the publication of Jerome.]

ERASMVS ROTERODAMVS ANDREAE AMMONIO SVO S. D.

VIN' ridere? Vbi Bruxellam reuersus Cancellarium Mecoenamem
 meum salutassem, ille ad consiliarios adstantes versus 'Iste' inquit

474. 9. meam *add. F.* 10. nobilibus *E:* angelatis *H.* 12. Sterlingenses
N^o: Sterlingū *E:* Sterlingē. *N^o.* 17. Stolidissimus . . . 18. copiosius *om. F.*
 21. Vrseuico *correci, secundum formam in v. 27 restitutam:* Vrsauuico *E.* 22. si
 quid erit *add. H.* 27. Vrseuicus *E* *Corrig.:* Vrsauuicus *EF.* 29. viuus *E:*
 viuut *F.* 30. Nusquamae *E:* Vtopiae *F.*

474. 14. vestio] Cf. Ep. 470. 1-4.

17. N.] Clearly Dorp; cf. Epp. 475, 477, 478, 483, 485, 491, 505. The excision in F of passages in this and subsequent letters reflecting on Dorp indicates an endeavour to preserve the better understanding arrived at in 1517; cf. Ep. 509 introd.

18. iunctas dextras] Cf. Ep. 438 introd.

19. hospes Anglorum] Presumably the host of an inn frequented by

Englishmen attending the fair; from whom Erasmus might have expected news of the 'quidam nostras' (Ep. 468. 7) or the 'mercator' (l. 2) who was to pay him the money from More.

23. insula] The *Utopia*.

29. viuus] This form of compliment is of frequent occurrence, e.g. in Ep. 61. 4-9; but it is quite lost in the reading of F.

475. 1. Cancellarium] Io. Syluagius: *E in marg.* Cf. Ep. 470. 9.